

ชีวเคมีทางการแพทย์

Medical Biochemistry

ชัยสิทธิ์ สิทธิเวช

ชีวเคมีทางการแพทย์ = Medical b..
QU4 ช445ช 2563

B0012795
bib:13399116727

สารบัญ

คำนำ

บทที่ 1	เซลล์และโครงสร้างของเซลล์	1
	โครงสร้างของเซลล์	2
	เยื่อหุ้มเซลล์	5
	ไมโทคอนเดรีย	8
	ไรโบโซม	10
	เอนโดพลาสมิกเรติคูลัม	13
	กอลจิคอมเพล็กซ์	17
	ไลโซโซม	22
	เพอร์ออกซิโซม	32
	ไซโทสเกเลตัน	34
	นิวเคลียส	37
	รอยต่อของเซลล์	38
	การสร้างเซลล์ใหม่	44
	การเจริญของเซลล์	45
	เนื้อเยื่อ	48
	ระบบของเซลล์ในร่างกายมนุษย์	52
	เอกสารอ้างอิง	55
บทที่ 2	บัฟเฟอร์และระบบบัฟเฟอร์ในร่างกาย	57
	• ค่า pH และสารอิเล็กโทรไลต์อ่อน	58
	• บัฟเฟอร์	60
	• ระบบบัฟเฟอร์ในร่างกาย	63
	• การสังเคราะห์โปรตอนและการกำจัดโปรตอนในเลือด	67
	• เมแทบอลิกแอลคาโลซิส (Metabolic alkalosis) และเมแทบอลิกแอซิโดซิส (Metabolic acidosis)	71

• Respiratory alkalosis และ respiratory acidosis	74
เอกสารอ้างอิง	78
บทที่ 3 กรดอะมิโนและโปรตีน	79
โครงสร้างของกรดอะมิโน	80
การแตกตัวของกรดอะมิโนและสมบัติสวิตเตอร์ไอออน	86
กรดอะมิโนจำเป็น	88
คีโตนเจนิกอะมิโนแอซิดและกลูโคเจนิคอะมิโนแอซิด	91
อนุพันธ์ของกรดอะมิโน	91
โครงสร้างของโปรตีน	95
โปรตีนที่ไม่มีโครงสร้างที่แน่นอน	100
โปรตีนทรงกลมและโปรตีนเส้นใย	101
โปรตีนสังยุค	106
การแยกโปรตีนและการทำโปรตีนให้บริสุทธิ์	107
การหาลำดับกรดอะมิโน	113
โพรทีโอมิิกส์	115
ฐานข้อมูลโปรตีน	117
เอกสารอ้างอิง	125
บทที่ 4 เอนไซม์และโคเอนไซม์	127
สมบัติในการเป็นตัวเร่งของเอนไซม์	128
การจัดจำพวกและจำแนกชนิดของเอนไซม์	129
โคแฟกเตอร์ (Cofactor) โคเอนไซม์ (Coenzyme) และสารตั้งต้นร่วม (Co-substrate)	131
ทฤษฎีความจำเพาะของเอนไซม์	137
จลนพลศาสตร์กับสมการของไมเคิลลิส-เมนเทน	141
ไอโซไซม์	146
การควบคุมการทำงานของเอนไซม์	147

	การยับยั้งการทำงานของเอนไซม์	149
	เอกสารอ้างอิง	160
บทที่ 5	คาร์โบไฮเดรต	161
	มอนแซ็กคาไรด์	161
	พันธะไกลโคซิดิก	172
	ไดแซ็กคาไรด์	173
	โอลิโกแซ็กคาไรด์	176
	พอลิแซ็กคาไรด์	177
	Glycosaminoglycan	179
	ไกลโคโปรตีน	182
	บทบาทของโอลิโกแซ็กคาไรด์ต่อโครงสร้างของไกลโคโปรตีน	188
	น้ำตาลเทียม	191
	เอกสารอ้างอิง	198
บทที่ 6	โครงสร้างและหน้าที่ของลิพิด	199
	การจำแนกชนิดของลิพิด	199
	Lipid bilayers	219
	โปรตีนที่เยื่อหุ้มเซลล์	222
	โครงสร้างและการประกอบของเยื่อหุ้มเซลล์	226
	กลไกการขนส่งสารออกจากเซลล์	228
	เอกสารอ้างอิง	236
บทที่ 7	กรดนิวคลีอิก	237
	นิวคลีโอไทด์	237
	ดีเอ็นเอ	240
	ดีเอ็นเอทอพอโลยี	250
	อาร์เอ็นเอ	257

โรโบไซม์.....	260
เอกสารอ้างอิง	267
บทที่ 8 การย่อยและการดูดซึมอาหาร	269
โครงสร้างของระบบทางเดินอาหาร	269
การเปลี่ยนแปลงของสารชีวโมเลกุลจากการประกอบอาหาร	276
การย่อยอาหารและการดูดซึมอาหาร	277
ระบบทางเดินอาหารและโรคบางชนิด	284
เอกสารอ้างอิง	295
บทที่ 9 การสังเคราะห์พลังงานระดับเซลล์	297
การเปลี่ยนแปลงพลังงานในร่างกาย	297
Energy intake and expenditure	300
ปัจจัยที่มีผลต่อ energy expenditure	305
การเปลี่ยนแปลงพลังงานในเนื้อเยื่อและอวัยวะ	311
การเปลี่ยนแปลงพลังงานในเซลล์	314
อะดีโนซีนไตรฟอสเฟต	318
พลังงานจากปฏิกิริยาออกซิเดชัน	319
อะเซทิลโคเอนไซม์เอ	321
วัฏจักรเคร็บส์ (Kreb's cycle)	322
การถ่ายทอดอิเล็กตรอน	329
ออกซิเดทีฟฟอสโฟรีเลชันและการสังเคราะห์ ATP	333
การใช้พลังงานของเซลล์ชนิดต่าง ๆ	335
Creatine/Phosphocreatine shuttle	336
การควบคุมการถ่ายทอดอิเล็กตรอนและออกซิเดทีฟฟอสโฟรีเลชัน	338
Reactive oxygen species (ROS)	339
Uncoupling Proteins	343
เอกสารอ้างอิง	351

บทที่ 10 เมแทบอลิซึมของคาร์โบไฮเดรต	353
เมแทบอลิซึมของน้ำตาลกลูโคสในเซลล์ชนิดต่าง ๆ	354
ไกลโคไลซิส	356
การควบคุมวิถีไกลโคไลซิส	363
การสร้างกลูโคสแบบใหม่ หรือวิถีกลูโคนีโอเจเนซิส	366
วิถีไกลโคซิโนไลซิสและไกลโคเจเนซิส	379
Pentose phosphate pathway	396
เมแทบอลิซึมของน้ำตาลเฮกโซสอื่น ๆ นอกจากกลูโคส	400
เอกสารอ้างอิง	423
บทที่ 11 เมแทบอลิซึมของลิพิด	425
ไขมันจากอาหาร	426
ไขมันแหล่งพลังงานของร่างกาย	426
การขนส่งกรดไขมันผ่านเยื่อหุ้มไมโทคอนเดรีย	433
คีโตนบอดี	439
ไตรเอซิลกลีเซอรอลในกระแสเลือด	443
ความผิดปกติของ fatty acid oxidation	450
การสังเคราะห์กรดไขมัน	452
การสังเคราะห์ไตรเอซิลกลีเซอรอล	461
กรดไขมันไม่อิ่มตัว	464
กรดไขมันจำเป็น	468
บทบาทของกรดไขมันไม่อิ่มตัวในร่างกาย	473
ฟอสโฟลิพิด	475
ไขมันสื่อสัญญาณ	481
กรดไขมันและโรคที่เกี่ยวข้องกับระบบประสาท	486
เอกสารอ้างอิง	495

บทที่ 12	เมแทบอลิซึมของคอเลสเตอรอล	497
	การดูดซึมคอเลสเตอรอลผ่านลำไส้เล็ก	500
	การสังเคราะห์คอเลสเตอรอล	502
	คอเลสเตอรอลในเซลล์ต่าง ๆ	512
	การสังเคราะห์เกลือน้ำดี	513
	การขนส่งคอเลสเตอรอลในเลือด	518
	การขนส่งคอเลสเตอรอลจากลิโปโปรตีนเข้าสู่เซลล์	530
	Lipoprotein receptor	531
	โรคหลอดเลือดแดงแข็ง	535
	สเตียรอยด์ฮอร์โมน	540
	การสังเคราะห์วิตามินดี	547
	เอกสารอ้างอิง	558
บทที่ 13	เมแทบอลิซึมของกรดอะมิโนและโปรตีน	559
	แหล่งของกรดอะมิโน	560
	การหมุนเวียนโปรตีน	562
	ความต้องการโปรตีนและกรดอะมิโนของร่างกาย	564
	Fate of amino acids	568
	การเปลี่ยนแปลงเมแทบอลิซึมของกรดอะมิโนในภาวะของร่างกายต่าง ๆ ...	578
	เมแทบอลิซึมของกรดอะมิโนในเนื้อเยื่อต่าง ๆ	580
	บทบาทของกรดอะมิโนกลูตามีน	588
	สมดุลของไนโตรเจนในร่างกาย	595
	การอนุรักษ์ยูเรีย	596
	เอกสารอ้างอิง	602
บทที่ 14	เมแทบอลิซึมของแอมโมเนียและกรดนิวคลีอิก	603
	บทบาทของแอมโมเนีย	605
	การสังเคราะห์ยูเรีย	606
	การสลายกรดนิวคลีอิก นิวคลีโอไทด์ นิวคลีโอไซด์ และเบส	611

กรดยูริกและโรคเกาต์	615
ความเป็นพิษของแอมโมเนีย	616
ความบกพร่องของเอนไซม์ในวัฏจักรสังเคราะห์ยูเรีย	617
การสังเคราะห์เบสและน้ำตาลที่จำเป็นต่อการสังเคราะห์นิวคลีโอไทด์	619
การสังเคราะห์ Ribonucleotide	621
การสังเคราะห์ Deoxyribonucleotide	629
วิถีซาลเวจ	632
การสังเคราะห์ nucleotide coenzyme	633
เอกสารอ้างอิง	650
บทที่ 15 เมแทบอลิซึมของเอทานอล	651
เมแทบอลิซึมของเอทานอล	652
Microsomal oxidizing system (MEOS)	655
รูปแบบและความแตกต่างของการกำจัดเอทานอลออกจากร่างกาย	658
พลังงานที่ได้จากการสลายเอทานอล	659
พิษที่เกิดจากเมแทบอลิซึมของเอทานอล	660
เอกสารอ้างอิง	667
บทที่ 16 เมแทบอลิซึมของสารอาหารเชิงบูรณาการ	669
ปฏิกิริยาเคมีที่เกิดขึ้นในร่างกายของเรา	669
การสลายสารอาหารเป็นพลังงาน	671
น้ำตาลกลูโคส	673
กลีเซอรอลและกรดไขมัน	675
กรดอะมิโน	676
ขั้นตอนสุดท้ายของวิถีแคแทบอลิซึม	677
Feasting-Fasting cycle	679
สมดุลพลังงาน	684
เอกสารอ้างอิง	708

บทที่ 17 วิตามิน	709
ภาวะทุพโภชนาการ	709
Dietary Reference Intake (DRIs)	711
Fat soluble vitamins	718
Water soluble vitamins	743
เอกสารอ้างอิง	772
บทที่ 18 น้ำและเกลือแร่	773
สมดุลของน้ำในร่างกาย	774
ปริมาณเลือดและความดันเลือด	776
สมดุลของสารน้ำและอิเล็กโทรไลต์	777
เมื่อสารน้ำและเกลือแร่เกิดความไม่สมดุลในร่างกาย	780
สมดุลกรด-เบสในร่างกาย	780
เกลือแร่ (Minerals)	782
เอกสารอ้างอิง	806
บทที่ 19 ฮอร์โมนและเมแทบอลิซึม	807
การควบคุมการหลั่งฮอร์โมน	817
Tissue-Specific Metabolism	818
บทบาทของฮอร์โมนต่ออัตราเมแทบอลิซึม	831
โรคเบาหวานและฮอร์โมนอินซูลิน	839
ภาวะโรคอ้วน	841
ภาวะโรคอ้วน เมแทบอลิกซินโดรม และโรคเบาหวานชนิดที่ 2	852
เอกสารอ้างอิง	856
ภาคผนวก	857
ดัชนี	863
ประวัติผู้เขียน	871

สารบัญกรณีศึกษา

กรณีศึกษาที่ 1	Lysosomal storage diseases	26
กรณีศึกษาที่ 2	ภาวะ Diabetic ketoacidosis	76
กรณีศึกษาที่ 3	โรคแอลฟาธาลัสซีเมียและโรคไข้มาลาเรีย	118
กรณีศึกษาที่ 4	โรคเริม Herpes simplex virus	155
กรณีศึกษาที่ 5	การวัดระดับน้ำตาลในเลือด	193
กรณีศึกษาที่ 6	กลไกการรวมอนุภาคไวรัสกับเยื่อหุ้มเซลล์	233
กรณีศึกษาที่ 7	เทโลเมียร์และเอนไซม์เทโลเมอเรส	263
กรณีศึกษาที่ 8	กรดน้ำดี	288
กรณีศึกษาที่ 9	Creatinine clearance	345
กรณีศึกษาที่ 10	Glucose-6-phosphate dehydrogenase deficiency (G6PD deficiency)	406
กรณีศึกษาที่ 11	Glycogen storage diseases	412
กรณีศึกษาที่ 12	เอนไซม์ cyclooxygenase และยากกลุ่ม NSAIDs (non-steroidal anti-inflammatory drugs)	488
กรณีศึกษาที่ 13	กลุ่มอาการเมแทบอลิก	549
กรณีศึกษาที่ 14	ความบกพร่องของเมแทบอลิซึมของกรดอะมิโนฟีนิลอะลานีน	598
กรณีศึกษาที่ 15	โรคเกาต์ (Gout)	637
กรณีศึกษาที่ 16	Lesch-Nyhan syndrome หรือ Hypoxanthine-guanine phosphoribosyltransferase (HPRT) deficiency	644
กรณีศึกษาที่ 17	ฉลากข้อมูลโภชนาการ	704
กรณีศึกษาที่ 18	Protein-energy malnutrition (PEM)	705
กรณีศึกษาที่ 19	Spina bifida	768